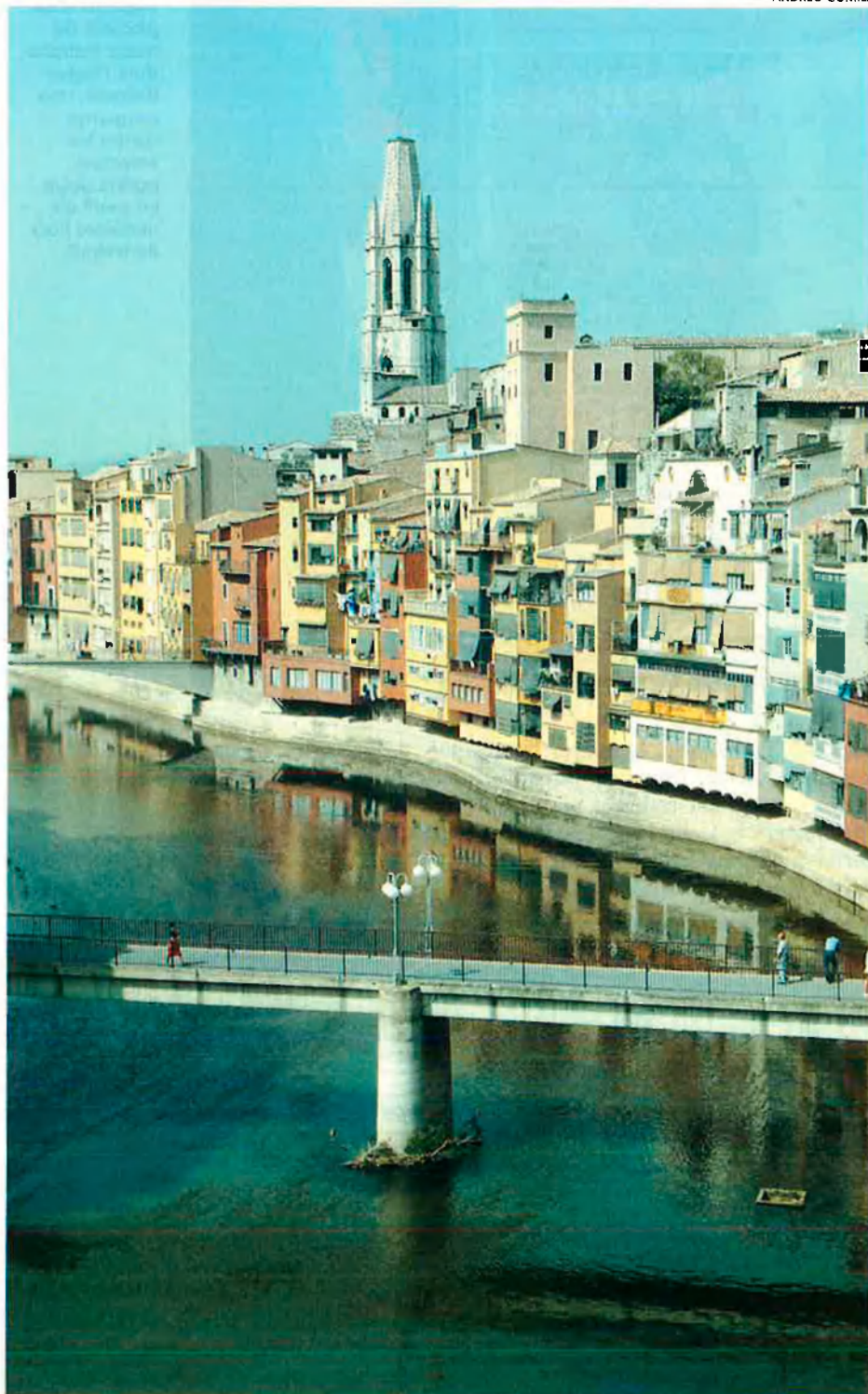

Girona s'expressa amb tocs de cultura

ANDREU GOMILA

La cultura és el deix centenari de la ciutat de Girona, on el teatre, la música, l'art i el cinema sempre han trobat un racó per expressar la seva virtuositat, ara al festival Temporada Alta, abans enmig dels carrers del Call.

Una passejada, de bon matí, pel barri vell de Girona introdueix el visitant en un ciutat encisadora, com d'un altre temps. Els carrerons del barri jueu poden abocar-lo a la catedral o als banys àrabs, per travessar, després, els ponts d'Eiffel sobre el riu Onyar. Però si no el travessa i continua per la mateixa vora del riu, pot arribar al Centre Cultural la Mercè, darrere la casa gran, un dels pols de la difusió cultural de la ciutat. Aquí hi ha l'Escola Municipal d'Art, una Aula d'Humanitats, dues sales d'exposicions, i s'hi fan seminaris musicals. Tota una aposta de multidisciplinarietat, amb participació de pintors consagrats i joves creadors, com ho ha demostrat l'experiència de *TransArt*. Fins el 17 d'octubre un bon grup d'artistes han pogut exposar obres seves des del Museu de l'Empordà (Figueres) fins al Centre Cultural la Mercè, gràcies a una iniciativa del tot innovadora d'una sèrie de sales de Girona i Figueres, que apleguen l'escriptura i l'art dels més novells amb una obra compromesa amb l'estètica de la contemporaneïtat.

ARXIU

De tota manera, Carme Sais, directora del Centre, pensa que, a Girona, hi falta quelcom, saber-ho vendre, ordenar-ho. Creu que la majoria de les iniciatives no passen d'això, de simples esdeveniments sense continuïtat, per manca d'un esforç comú. Observa que, en un mateix dia, s'hi poden inaugurar set exposicions, el ressò de les quals no surt de Girona, llevat de l'oferta dramàtica, que sí que és coordinada pel sistema metropolità (Girona i Salt) de teatres i auditoris. "La producció artística és bona, però la indústria local no la pot absorbir, per manca de mitjans i d'iniciativa", apunta Sais, que qualifica de "dispar" l'oferta cultural de la ciutat: "Hi ha bon teatre i bon públic per a les funcions, però hi ha una deficiència important en el terreny musical, com també en l'oferta artística, amb poques galeries o sales que surtin de l'ortodòxia".

Sais assegura, a més, que, la veu cultural, la porta la iniciativa pública, que arriba a tancar, i fins i tot frenar, allò que és privat, alhora que exclama que Barcelona els margina, referint-se a la minsa atenció que la capital del Principat presta a tot quant es fa a Girona. El fet, per Glòria Bosch, directora del Museu d'Art, es basa en un acomplexament envers el centre. Bosch creu, com Sais, que la causa d'aquest fenomen radica en la manca d'una planificació cap enfora, que moltes coses es fan per "cobrir l'expedient". Bosch hi ofereix un parell de solucions: "Posar punts d'informació a Barcelona i crear un nucli activador de tot plegat". Així, potser, s'aconseguiria que no tothom anés a la seva, "com passa ara".

Bosch és de les persones que pensen que a Girona es porten moltes coses de fora per manca de producció pròpia. Amb tot, el Museu d'Art es caracteritza per la gran vitalitat de la seva oferta. A les seves dependències, just devora la catedral, hi ha les col·leccions del bisbat i de la diputació que abasten des del romànic (ss. XII-XIII) fins al se-

**Carme Sais,
directora de la
Mercè, pensa que,
a Girona, hi falta
quelcom, saber-ho
vendre,
ordenar-ho,
un esforç comú.**

gle XX. A més, cada primavera organitza una mostra interdisciplinària per mantenir la seva vocació de "diàleg amb la contemporaneïtat". La darrera es deia *La cambra pròpia* i tractava de l'obra de l'escriptora anglesa Virginia Woolf (en anys anteriors hi havien passat Paul Auster o Marguerite Duras), per veure els textos dels creadors en una "lectura plural". Per això, conviden cada mes un artista contemporani perquè estableixi un diàleg amb una obra exposada. Per Glòria Bosch és una manera d'a-

costar l'art antic al públic d'ara.

A desgrat de l'esforç del Museu d'Art, Bosch assenyala que, en aquest camp, hi ha una part mitjana, que va dels anys 40 fins al final dels 80, que no s'explica a Girona. Ella mateixa s'escandalitza quan veu que tot just ara es comença a treballar sobre què va passar durant la postguerra a la ciutat.

I si el Museu d'Art posseeix quadres de l'Edat Mitjana, el Centre d'Art Contemporani Espais es guia per l'avantguarda, les noves tendències, la cosa experimental. Magdala Perpinyà, la directora, es queixa, doncs, de l'esquifida oferta de mostres actuals. Creu que és per qüestió de rendibilitat, encara que "a l'Ajuntament ja s'arrisquen prou i la universitat ha propiciat que hi hagi un públic jove interessat". Perpinyà veu Espais com un lloc desvinculat de la societat gironina, "molt clàssica i aburgesada, avesada a no moure's". D'aquesta manera, és molt difícil d'adreçar-se a la gent, perquè pocs vénen per curiositat; "el nostre públic són professors, artistes i estudiants".

Seguint els carrerons de la ciutat antiga, com el d'aquesta pujada de Sant Martí, hom pot anar a parar al Museu d'Art, al del Cinema, al Centre Cultural la Mercè i a tot de petits raccons d'una altra època. Girona compta amb un deversall de museus, unes quantes llibreries, unes poques sales musicals i una interessant oferta teatral.

Dalt i a sota, dues instantànies del Museu del Cinema, únic al país. Girona és la ciutat amb més sales de cinema per habitant de Catalunya.

Tot i així, organitzen, des del 1987, de sis a set exposicions l'any, entre les quals es destaquen la que es fa per Sant Narcís i la que es fa per celebrar els seus premis a la crítica d'art, els únics de tot el país d'aquesta modalitat. Així, la temporada passada, desenvoluparen *Oper-acció Joan Brossa*, en què una colla d'autors influïts per l'artista barceloní reterren homenatge a la seva obra. A més, publiquen una de les poques revistes d'estètica que hi ha en català, *Papers d'art*, i una col·lecció d'assaig amb l'art per lema (gràcies als premis, que tenen dotze anys de vida). A part aquest, en donen dos més, de premis, l'un al millor projecte

expositiu (el guanyador disposa de la sala) i l'altre al millor treball publicat d'ordre crític, historiogràfic o de teoria de l'art en premsa diària o en edicions especialitzades.

Cinema. El Museu del Cinema també és únic, perquè no n'hi ha cap més de dedicat al setè art en tot el país. Aquest fet no és gens estrany a Girona, que també és la ciutat amb més sales per habitant, encara que no n'hi hagi cap que projecti cinema alternatiu, com destaca Jordi Pons, el seu director. "La tradició cinematogràfica de Girona no és gaire destacada de la resta de Catalunya (tot i que hi va néixer el ci-

nema peninsular), però sempre hem estat escenari, i si hi afegim l'alt nivell cultural de la gent i l'estima que tenen al cinema..." Pons destaca la feina del museu com un "complement de tot el que hi ha", amb la part audiovisual de festivals locals, com el de jazz. A més, la recent construcció de l'Institut d'Estudis, amb videoteca, biblioteca, fonoteca i una base de dades, és un valor afegit per als investigadors, gràcies al seu gran fons de pre-cinema. La col·lecció Mallol, base del museu, és valorada, segons Pons, en 1.200 milions de pessetes.

D'aquí ve l'interès que té que el Museu del Cinema sigui a Girona, perquè Catalunya creixi de forma culturalment equilibrada i no vagi a parar tot a Barcelona. A més, Pons pensa que, una vegada obert el parc temàtic de cinema a Port Aventura, el centre que ell dirigeix podria ser-ne el complement perfecte. Així, la mainada que el visiten avui hi tenen vint-i-tres activitats, allà mateix, per a entendre millor el concepte de la càmera fosca o el cinematògraf. Els més grans poden gaudir, a més, de les exposicions, de producció pròpia o de fora, que s'hi organitzen, com l'actual de *Cineastes contra magnats*, sempre amb la intenció de defugir l'*star system*. Fa poc, a més, s'ha estrenat el Club d'Actors del Museu del Cinema.

Qui lluita pel retorn de les projeccions alternatives a Girona és Guillem Terribas, membre de

ANDREU GOMILA

l'actiu Col·lectiu de Crítics de Cinema. Seva va ser idea de la setmana de la crítica, devers el 1990, pas anterior a l'establiment d'una sala permanent de cinema (el Modern) que no seguís els criteris comercials. Fa mig any que tancà "per problemes tècnics", però Terribas avança que obrirà cap al gener. Ell, des de la Llibreria 22, és un dels dinamitzadors culturals de la ciutat. Entre els seus llibres, s'hi pot veure, un dia qualsevol, la flor i nata de la intel·lectualitat gironina, ara el filòleg Modest Prats, més tard els escriptors Ponç Puigdevall, Josep M. Fonalleres o Vicenç Pagès. I això un dia que no hi ha presentacions, perquè és a aquest centre cultural (més centre que no botiga de llibres) que acudeixen Maruja Torres o Adolf Marsillach, si han d'anar a la ciutat per presentar la seva darrera obra. Terribas també és l'organitzador del premi de narrativa Just M. Casero, el segon en importància de Girona (guardó de 300.000 pessetes i publicació a càrrec de la llibreria i de l'editorial Empúries), després del Prudenci Bertrana. I, a més, coordina la *Proposta de Poesia*, amb el grup Proscenium, durant la Temporada Alta, que enguany ha portat a la sala de la Planeta Biel Mesquida, Francesc Prat, i hi ha homenajat Miquel Martí i Pol i Pere Quart.

Tota aquesta activitat literària és frenada, de tota manera, per manca d'una editorial. Així ho pensa Carles Puigdemont, director de la novella Agència Catalana de Notícies (Intra-ACN), a banda fer notar la manca d'un gran auditori apte per a concerts de format gran o mitjà. El cap de la primera agència informativa amb voluntat de "transversalitzar" Catalunya, considera que Girona és part de la regió cultural de Barcelona, amb la qual és inútil de competir, "tret que sigui en allò que és natural".

Puigdemont veu en el dinamisme econòmic de la ciutat, sobretot en el turisme que acull tota la província, la causa directa de la seva trempera cultural i la cre-

ANDREU GOMILA

Centre d'Art Contemporani Espais. Aquest Centre es guia per l'avantguarda, les noves tendències.

ació d'una empresa periodística capaç d'incidir en la metròpoli. Gràcies a internet poden adreçar-se a la premsa de proximitat quan Barcelona ha fet malbé les comarques, com sigui que només les fa aparèixer en els sinistres. "Els mitjans de la capital han

6ª mostra internacional de teatre de pallassos de Xirivella

del 13 al 28 de novembre de 1999

3 CAPS DE SETMANA PER A RIURE

Grups nacionals i internacionals, espectacles per a tots els públics infantils, joves i adults.

Organitza: Casa de Cultura de Xirivella. Tel.: 96 350 10 05

AJUNTAMENT DE XIRIVELLA

ANDREU GOMILA

ANDREU GOMILA

ANDREU GOMILA

ANDREU GOMILA

GLOBAL FOTOS

Dalt, d'esquerra a dreta: Carles Puigdemont, Guillen Terribas i Magdala Perpinyà. A sota, d'esquerra a dreta: Carme Sais i Salvador Cufí.

creat una realitat de Catalunya falsa”, afegeix el director d'Intra-ACN. Així, Puigdemont creu que la ciutat ha de mirar cap al nord, sense deixar-se acomplexar per Barcelona: “Si a la Sala del Cel, hi van joves de Figueres o de Perpinyà, hauríem de ser capaços de generar interessos culturals per a ells”. “Fallen els ponts”, conclou.

Allà on no fallen és a l'hora d'atreure públic per al Festival Internacional de Teatre Temporada Alta. És la millor manera d'engegar l'any dramàtic, amb una trentena d'espectacles repartits entre el Teatre de Salt, la Planeta i el Teatre Municipal de Girona. Del 8 d'octubre al 12 de desembre han de passar per aquests espais obres con *Le Temps du repli* de Josef Nadj; *La habitación azul*, dirigida per Mario Gas, com *Top dogs*; *Giorni felice* de Samuel Beckett, a càrrec del Piccolo Teatro de Milà, que també hi representarà *Perle rare*, sobre textos de Txèkhov, Sergio Tofano i Franz Kafka; o *Quién teme a Virginia Woolf*, amb l'actuació de Núria Espert sota la direcció d'Adolf Marsillach.

El Festival de Jazz és un altre certamen que cerca l'atracció més enllà de l'àrea de Girona.

Carles Puigdemont, director d'Intra-ACN, creu que Girona hauria de generar activitats per atreure públic del nord.

Del 20 de setembre al 3 d'octubre, un bon grapat de *combos* s'han aplegat a la Rosaleda, al Cafè Le Bistrot, a l'Escola de Música Moderna, a la Terra o al bar de l'Hotel Carlemany. Ha estat el primer any d'aquesta experiència, una altra manera de crear un circuit, si més no en el terreny del jazz. Cufí, director de la discogràfica Global, es queixa de la manca de sales on els grups de la ciutat puguin anar adquirint experiència. “Es un fre a l'empta de grups que hi ha”.

Sota les regnes de Cufí es mouen bandes (en té un catàleg de 154) com Ja T'ho Diré, Sopa de Cabra, Van de Kul, Les Pello-

fes Radioactives, Flac, Toni Xuclà o Fora Des Sembrat. Rep unes quinze maquetes la setmana, fet que demostra la vitalitat musical de la ciutat, encara que molts es moren perquè no poden demostrar enlloc què són. El director de Global assegura que la ciutat sempre ha tingut una vida musical important, començant pels grups de ball, cosa que ha fet que l'esperit funcionés i que la gent tingui l'orella educada. Això dit, les tendències musicals dels grups gironins es mouen per l'eclecticisme. L'ska de Comando Moriles, el pop-rock d'Adrià Puntí o Sopa de Cabra, la música instrumental de Santi Llopis o l'alternativa dels banyolins Fang –tot i que no surten coses noves, assevera Cufí.

El visitant cansat de la Girona cultural podrà esbargir-se o descansar als locals nocturns: Nòctambul, Excalibur, la Sala Mariscal o la del Cel, el 7è Art, Liquid Sky..., tot això després d'haver-se passejat per una ciutat de 75.000 habitants, amb un desvesall de museus, unes quantes llibreries, unes poques sales musicals i amb una interessant oferta teatral.

Andreu Gomila